

Scurtă relatare cu privire la momente trecute din istoricul Palatului Suțu

dr. Nicolae VEȘTEMEAN*

În legătură cu istoria Palatului Suțu au fost făcute numeroase cercetări, comunicate de istorici de prestigiu, la vremea lor. Avem acum ocazia să aflăm câteva amănunte interesante cu privire la anii cincizeci, amănunte făcute nouă cunoscut de un om care, având de înfruntat vicisitudinile istoriei de atunci, a fost și martorul unei etape din numeroasele destinații de utilizare ale clădirii ce adăpostește astăzi Muzeul Municipiului București.

Domnul medic primar, doctor în medicină, Nicolae Veștemean, fiu al familiei Veștemean din comuna Topârcea, județul Sibiu, s-a născut în anul 1927. A absolvit în anul 1959 Facultatea de Medicină din Timișoara, și, după numeroase repartiții în diferite locuri din țară, a devenit medic la Spitalul Militar (Central) din București, unde a lucrat timp de trezeci și trei de ani. După pensionare a deschis, împreună cu soția, un cabinet particular în care activează amândoi și în prezent.

Perioada la care ne referim aici se situează așadar în tinerețea domniei sale, înainte de intrarea la facultate. Evenimentele s-au desfășurat astfel: în noiembrie 1949, după recrutarea în vederea satisfacerii serviciului militar obligatoriu, ce a avut loc la Comandamentul Militar din Sibiu, domnia sa a fost repartizat la Regimentul Patru - Transmisiuni, la Vaslui. Aici a stat doar trei luni de zile, fiindcă la 30 ianuarie 1950 întregul regiment a fost scos pe platoul de instrucție, li s-a ordonat dezechiparea și predarea armamentului. Motivul anunțat atunci a fost plecarea într-o altă unitate. Cei ce plecau au fost însoțiți de un delegat, fiind trimiși cu trenul (acele faimoase bou-vagoane) la Ploiești, unde au fost „debarcați” pe platoul de lângă Gara de Sud a orașului. Acolo au găsit o mare de oameni tineri, alții din toată țara. Toți au fost îmbarcați apoi pe mai multe camioane, cu diferite destinații. Domnia sa a fost dus, împreună cu alți tineri soldați, în județul Prahova, la Râzdvănuș de Sus, comuna Ochiuri (lângă mănăstirea Dealu). Abia aici a aflat adevăratul motiv al „transferului”. Acesta le-a fost comunicat cu brutalitate, direct și prin regimul la care au fost supuși. Erau fii de chiaburi, de negustori, adică de exploatare, de dușmani ai poporului¹. La Ochiuri au primit pufoaice, opinci², boțeci, târnăcoape, cu care au defrișat pădurea, au scos rădăcinile, au săpat gropi și au turnat betoane pentru a instala sonde de petrol.

*Memorie de Rodica Antonescu

Se pare că, deși era fiu de țărani, faptul că aceștia fuseseră oameni muncitori și își menținuseră bruma burghezoasă făcută prin punerea împreună a zestrei fiecăruia, era intolerabil. Fie că fusese „turnat”, fie că fuseseră verificați, rezultatul a fost acela de a fi fost trimis într-un „detașament de muncă”.

Se pare că acestea aveau un rol educativ special, căci prin umilirea fiilor de chiaburi se preconiza umilirea, purificarea lor sufletească și li se oferea posibilitatea de a fi re-integrați (dacă erau cuminți) în noua societate care se clădea!

După cinci luni de muncă, în septembrie 1950, a fost trimis la București la Comandamentul trupelor de Muncă Forțată din cadrul Direcției Generale a Serviciului Muncii, din Ministerul Muncii.

Comandamentul se afla în palatul Suțu. La poarta Palatului se afla o santinelă: un soldat cu pufoaică (sau salopetă, vara) și cu caschetă albastră. În clădire lucrau ofițeri și subofițeri rezerviști. Comandantul de la acea vreme se numea Iosipescu. Biroul său se afla în camera al cărui balcon dădea spre Piața Universității, în dreapta clădirii, fiind pavoazat (dupa „moda” vremii) cu mai multe portrete ale conducătorilor de atunci. În stânga acestei încăperi era așezat biroul comandantului, iar în dreapta erau alte două birouri la care lucrau „tovarășul” Veștemean ca furier și un alt coleg, Rădoi, venit din Buzău. Întreaga clădire era ocupată de serviciile acestui Comandament, înființat se pare, la sfârșitul anului 1949. Administrația și întreținerea clădirii era în sarcina a treizeci de soldați ce formau plutonul de gospodărire, aflat în subordinea directă a acestui Comandament, aceștia fiind instruiți în strada Academiei, la numărul 4, etajul întâi. Acolo se aflau dormitoarele, cantina, sala de mese, serviciul de echipamente și alte dotări necesare.

Pe scara principală era întins un covor doar la venirea unor superiori de grad foarte înalt, astfel că treptele de lemn erau destul de murdare, dat fiind că aici se prezentau toți rezerviștii concentrați, din toată țara, trimiși apoi ca șefi de șantier de muncă forțată, în toată țara. În această perioadă au fost înființate peste cinci sute de șantiere de muncă, toate coordonate de acest comandament. (Precum au fost cele de la Canalul Dunăre - Marea Neagră, Minele de Cărbuni, Delta Dunării, etc.).

Trebuie să precizăm aici, că nu trebuie confundate aceste Șantiere cu faimoasele Șantiere ale Tineretului, unde au fost exploatate rezervele de entuziasm ale tineretului „cu origine sănătoasă”.

Peste alte cinci luni, plutonul din care făcea parte domnul Veștemean a fost re-trimis la muncă. Se făcea încă de pe atunci o „rotire a cadrelor”, pentru a nu lipsi timp de acomodare acestor oameni. Profitând însă de poziția avută (ca furier) și de cumsecădenia reală a comandantului, domnul Veștemean a căutat să obțină o repartizare mai convenabilă. Însă, deși a fost trimis lângă Sibiu, așadar „acasă” a avut de înfruntat și acolo destule neplăceri, unele venite chiar din partea unor persoane pe care le considerase până atunci drept prieteni de familie. Astfel că a muncit la construcția primei școli românești de dresaj de câini, pe calea Dumbrăviu în spatele cimitirului ortodox și greco-catolic din Sibiu, și încă la alte câteva șantiere, până la încheierea stagiului militar.

După „armată” tânărul Veștemean se înscrie la Facultatea de Medicină din Timișoara. Va completa fișa de înscriere cu mențiunea „fiu de țărani” la rubrica privind descendența și va menționa în „autobiografia” cerută la depunerea dosarului, stagiul de re-educare pe care îl urmasse forțat. În 1959, după șase ani de facultate, este repartizat, așa cum arătam mai sus, în diverse cabinete medicale, unele de la țară sau de la oraș, după care se stabilește ca medic primar și angajat civil la Spitalul Militar din București.

Răstimpul în care domnul Veștemean și -a desfășurat activitatea în clădirea Palatului Suțu este foarte scurt, însă prezintă un interes documentar de foarte mare importanță fiindcă se referă la intervalul temporal dintre BANCĂ și MUZEU.

Această etapă atrage atenția asupra modalităților în care „puterea populară” se folosea de un patrimoniu cu valoare culturală înaltă, în scopuri punitive profund inumane, căci COMANDAMENTUL de atunci făcea repartizarea pentru câteva luni a ofițerilor și subofițerilor rezerviști, concentrați pentru a fi trimiși pe șantier de muncă forțată în vederea coordonării lucrărilor, căci munca efectivă revenea acelor copii de „dușmani ai poporului”. Așadar avea loc un dublu control: asupra tinerilor soldați, dar și asupra unor oameni maturi, cu grade în armată, care, fiind rezerviști, puteau constitui o latentă amenințare la adresa proaspeților instaurați la putere.

A consemnat prezenta relatare d-na RODICA ANTONESCU, restaurator grafică la Muzeul Municipiului București, al cărui atelier de specialitate se află în vecinătatea cabinetului particular al familiei Veștemean, ceea ce a favorizat o călduroasă relație de întraajutorare și stimă reciprocă.

**Short Recount Concerning Past Moments
in the History of the Suțu Palace
SUMMARY**

Numerous research studies were undertaken concerning the past of the Sutut Palace, one of the oldest well preserved buildings in the centre of Bucharest. A few interesting details were revealed by dr.Nicolae Vestemean, born in 1927, graduate of the Medicine Faculty in Timisoara, convicted to forced labor during the communist epoch, who records one of the multiple functions the Sutut Palace held, during its history: that of headquarters of the Forced Labor Troops Commandment within the General Direction of the Labor Service - the Ministry of Labor.